

«NƏ XOŞDUR BİR HİSS KİMİ QƏLBLƏRƏ GİRMƏK...»

İllər külək yürüşlü,
Qartal qanatlı illər.
Yaşayış yollarında
Yəhərli atlı illər.

Nə gözəl demisən!... Nə tez gəlib gedəndi illər! Nə tez!..

Srağagün əlli illiyini qeyd eləmişdik. Dünən təntənəli altmış illiyindi, bu gün də yetmiş illiyini keçiririk. «Külək yürüşlü, qartal qanadlı illər»in nə tez gətirdi onu, sənin yetmiş illiyini! Nə tez gətirdi!

Yetmiş il! Heç kəs səni bu yaşda təsəvvür eləmir, eləmək istəmir. Axı sən heç otuz yaşına çatmamış həyata göz yummusan. Yaradıcılığının kamil, qızğın çağında, «söz atı»nın, köhlən atının «göyün qatlarını titrətdiyi» bir zamanda, qollarını var gücünlə geniş açıb ana yurdunu, «dili diləkli Azərbaycan»ı, onun gur şlaləli dağlarını, zümzüməli, dərin dərələrini, xan Arazı, dəli Kürü, şiltaq Xəzəri, bərəkətli çölləri, ruh oxşayan yaşıllıqları, sadə, zəhmətsevər insanları, dost-aşnanı, qaragözlü, ürəyi sözlü gözəlləri bağrına basıb daha gur səslə, daha sənətkarlıqla, daha incəliklə, daha emosionallıqla tərənnüm elədiyən bir vaxtda göz yummusan.

Ah, mən gündən-günə bu gözəlləşən
İşıqlı dünyadan necə əl çəkim?
Bu yerlə çarpışan, göylə əlləşən
Dotsdan, aşınadan necə əl çəkim?

Sən dünyaya göz açanda iyirmi üç yaşlı anan Züleyxa necə də sevincək olmuşdu...

Ancaq sən saydığını say, gör fələk nə sayır... Sevinci çox az olmuşdu yazıq qadının, sənin cavan, mehriban, xoşrəftar ananın. Çox az olmuşdu! Yatağa

düşmüşdü, necə düşmüşdüsə daha qalxa bilməmişdi... Ayyarımlıq körpə ikən səninki də həyatda beləcə gətirməmişdi.

Anasız böyümək asandır məgər?! Sən uzun zaman ana dərdi çəkmiş, ana kəlməsi həmişə qəlbində giziltiyə çevrilmişdi. Nəhayət, elə bir gün də gəlmişdi ki, sən bu hisslərini, ana həsrətli, övlad məhəbbətli hisslərini şeirə çevirmişdin, misralarla dilə gətirmişdin. Müşfiq misraları ilə!

Ana dedim, ürəyimə yanar odlar saçıldı,
Ana dedim, bir ürperiş hasil oldu canımda,
Ana dedim, qarşımda bir gözəl səhnə açıldı.
Ana dedim, fəqət onu görməz oldum yanımda.

Müşfiq misraları. Müşfiq!.. Ədəbiyyatımızda ilk dəfə 1926-cı ildə eşidilən, rəhmdil, nazik ürəkli, mehriban insan mənasını verən bu sözü sən özünə təxəllüs götürmüşdün. Şəxsiyyətinlə necə də uyuşurdu bu ad!

Müşfiq!.. Azərbaycan poeziyasının təzə ulduzu, sən bu adla daxil oldun düşüncələrə, duyğulara, könüllərə. Bu adla! «Qaşlardan qaşlara süz»dün, «könül sularında uz»dün, «küləklərlə həmzəban olmaq» istədin, «çaxıb şimşəklərə könlünü verdin», «hər bağdan bir çiçək dərdir», «Oxu, tar!» sədası, «Yenə o bağ olaydı!» nidası, «Necə əl çəkim?! Harayı qartal qanadlarını ənginlərə səslədi... Yazdın, yaratdın! Nifrətin də böyük oldu, məhəbbətin də!

Yazmaram ürəyim sizi anmasa,
Sizin eşqinizlə alovlanmasa,
Burdaca el durub məndən sordu ki,
Gözdən yaş çıxarmı ürək yanmasa?

Ürək yangısı! Bu deyildimi nəhəng Füzulini «əsrlərin fəvqünə» qaldıran, Koroğlunun biləklərinə, diləklərinə güc verən, Babəkin inadını kəskinləşdirən,

mətinləşdirən, Dədə Qorqudu müdrikləşdirən, əbədiləşdirən, Sabiri, Üzeyirbəyi məşhuricahan edən ulu qüvvə?!

Səndə belə bir ürək vardı. O ürəkdə od vardı. Odlar ölkəsinin, Səbayelin odu vardı. Yanır, yanırdı. Yana-yana od salırdı oxucularının, dinləyicilərinin qəlbinə! Od! Hörmətini çox saxladığın, xətri yanında həmişə əziz Hüseyn Cavid nahaq deməmişdi: «Müşfiq bir od ki, axırda öz-özünü yandıracaq!..»

Sən lap kiçik yaşlarından şeir vurğunuydun. Atan Mirzə Əbdülqədirin oxuduğu şeirləri elə yadında saxlayar, elə məharətlə əzbərdən söyləyərdin ki?!. Altı yaşı tamam olmamış uşağın çoxlu şeir bilməsi təəccüblü olsa da ata bunu bildirməz, sadəcə sənə başına əl çəkərdi. Ah, bu əlin saçlarında gəzməsini sən necə gözlər, necə gözlərdin!.. Axı bu əldə sən həm ana nəvazişinin, həm ata qayğısının hərarətini duyardın. Taleyin bunu da sənə çox gördü... Altı yaşında ikən ata itkisinin də dəhşətini duydun. Bu ağır, fəci halı yaşamaq gərəkdi. Yaşamaqçın dözm gərəkdi. Dözdün də. Dözməz ağır olsa da. Sənin «çocuq dərdin heç əksilmədi».

Atan azərbaycanlı uşaqların oxuması üçün can yandıran, xalq maarifi yolunda şölə saçan bir müəllimdi. Vicdanlı, fədakar bir müəllim!

Axı, sən də müəllim olmusan, müəllim! Atan kimi azərbaycanlı balaların savadlanması, bədii zövqlərinin inkişafı üçün əlindən gələni əsirgəməmişən. Əsirgəyə bilməmişən. İndi vaxtilə çalışdığın 18 nömrəli məktəb, Bakının ən gözəl, ən böyük məktəblərindən biri sənə adını daşıyır!

Məktəb, müəllim, tərbiyə mövzusu poeziyada bədii əksini tapan mövzulardandır. «Qaya», «Mənim dostum» poemaları, «Məktəbli şərqi», «Pədxan» şeirində məktəbin bilavasitə sənə öz üzərində oynadığı roldan söhbət açmış, öz yetimlik çağlarını xatırlamış, minnətdarlıq hissilə dolu qəlbinin nidalarını ağ vərəqlərə həkk eləmişən:

Ömrüm səxavətlərin dərin çuxurlarında
Ölgün vərəqlə kimi sürünən bir zamanda,
Dərs alıb bir çırıpan qartal qanadlı quşdan

Çəkdin, çıxartdın məni yıxıldığı yoxuşdan.

Hər bir dövrdə, hər bir zamanda olduğu kimi sənin vaxtında da ağzına gələn yazan, şairlik eşqinə düşən çoxdu. Hay-küy qoparan, gözə kül üfürən o qədərdir ki?! İstedad yox, qışqırıq çox.

Şairə ilhamdan maya gərəkdir!
Anasız çocuğa daya gərəkdir!
Şairəm söyləyir yerindən duran,
Adamın üzündə haya gərəkdir!

Sən belələrinə amansız idin. Başabəla cızmaqaçılara nahaq şairlik iddiasında olduqlarını deməkdən çəkinməzdin, onların böhtan və iftiralarından qorxmazdın, ürəyindəkini dilinə gətirməkdən çəkinməzdin. Sənin təbiilik, səmimilik aləmində ikiüzlülüyə, riyakarlığa, oxu atıb yayı gizlətməyə yer yox idi. Hər şey açıq idi, mərdi-mərdanə idi, kişi-kişyanə idi sənin aləmində. Bunun üstündə başın ağrısı da, ağrımasa da sən belə idin. Belə yaranmışdın, belə də öləcəkdin. Səni dəyişdirmək mahaldı, səni dəyişdirmək səni öldürmək deməkdi. Sən ölərdin, Müşfiqliyini dəyişməzdin!

Sənin odlu, həssas ürəyin böyük arzuların yuvasıydı. Bu arzulardan biriylə «Sənətkar» şeirində tanış oluruq:

Ah, nə böyük şərəfdir sənətkar olmaq,
Könüllər dünyasından xəbərdar olmaq
Nə xoşdur bir hiss kimi qəlblərə girmək,
Səssiz-sorğusuz;
Bütün fənalıqları yıxıb devirmək
Qara-qorxusuz.

Sənətənin cəmiyyətdəki mövqeyindən, şerin, sənətin bədii təsir gücündən, saflaşdırıcı, durulaşdırıcı, dəyişdirici qüvvəyə malik olmasından bəhs edilən bu şeirdə həm də bir arzu, bütün sənətkarlara xas olan gözəl, şirin bir arzu var: yaratdıqlarıyla qəlblərə girmək, qəlblərdə həmişəlik qalmaq, əbədi yurd salmaq. Arzulamağına hamı arzulayır bunu, ancaq bu hamıya nəsis olurmı? Ölməzlik qazanır buna nail olanlar, könullərdə əbədi yurd salanlar. Ölməzlik!

Sən belə ölməzliyə çatan sənətkarlardansan.

Altmış illiyində çox sevdiyən Bakıda sənin büstün qoyuldu. Mübarəkdarlığa o qədər adam yığışmışdı ki!.. Mitiq keçirildi. Mənə söz veriləndə dedim: «Sənə odlar diyarının nəgməkarı deyirik, Müşfiq! Axı torpağımızın hər bir şəhərinə, hər bir kəndinə, hər bir küçəsinə qədəm qoyan, yurdumuzun təbii mənzərələrinə, çaylarına, meşə və çöllərinə tamaşa edən hər bir oxucu, sənin oxucun orada səndən mütləq yerinə düşən bir şeyi xatırlayır və sən öz doğma xalqınla necə qaynayıb-qarışdığını bir daha şahidi olur.

Bəli, Xəzərin xırçın sualırnda, ləpələrin ütü çəkdiyi kəhraba qumlarında, füsunkar Göy gölün sahillərində sənizin izin var. Kürün, Arazın, Tərtərin axışında, gur şələlələrin tökülüşündə nəfəsin duyulur...

Ən nəcib hisslərimizdən olan məhəbbətii həmişə uca tutan, onu əzizləyə-əzizləyə, şairanəliklə yüksəkliyə qaldıran müqtədir sənətkarımızdan biri də sən, Müşfiq! Sənizin aşiqanə lirik şerlərini oxuyanda, yaxud bu şerlərə bəstələnmiş mahnıları dinləyəndə kimin ürək telləri ehtizaza gəlmir, dillənmir, kimin?!

Mən ki, bilməz idim nədir məhəbbət,

Bu sirri sən mənə anlatmadınmı?!

Dünyaya sığmayan şair könlümü,

Köksümdə çıxarıb oynatmadınmı?!

Var olsun belə məhəbbət! Əbədi yaşasın belə məhəbbətin incəliklərini
duymağa kömək edən sənin birbaşa könüllərə yol alan misraların!

Sən şeir üçün doğulmuş bir insan, həddindən artıq özünə tələbkar olan bir
şair, bizim poeziyamızın səmasında ulduz kimi aprlamış, bu poeziyanın
yaradıcılarından və banilərindən biri kimi şöhrət tapmış bir şair idi. Sənin şeirin
onda da, indi də ürəklərə qonur, bahar tərəvəti gətirir, həmişə də gətirəcək,
Müşfiq!..

Xalqilə titrəyən, xalqilə gülən,
Vətənçin yaşayan, Vətənçin ölən
Səmimi bir insan nə bəxtiyardır»

Bu misralar sənindir, sən özün də belə səmimi insanlardan olmusan! Odur
ki, xalqımız, canından artıq sevdiyin, sevinci ilə sevindiyin, kədəri ilə
kədərləndiyin xalqımız, ana yurdumuz, odlar diyarı, onun paytaxtı Bakı, əziz
Bakımız sənə qoynunda, öz qəlbində yer verir. Adını əbədiləşdirir.

– Salam.

Sən əlini çənəndən çəkib şairanə düşüncələrindən bir an ayrılacaq, hüzuruna
gəlmiş adama mehribancasına deyəcəksən:

– Əleyküməssalam!

Bu tez-tez təkrar olunacaq. Hər səhər, hər axşam, hər axşam, hər səhər.
Təkrar olunacaq, Müşfiq! Günəşli günlərdə, tutqun havalarda da, qar lopa-lopa
töküləndə, yağış narın-narın yağanda, ağaclar çiçək açanda, yarpaq xəzəl olub yerə
töküləndə, xəzri havanı soyudanda, gilavar isidəndə, ilin-günün hər vaxtında, hər
anında təkrar olunacaq, müşfiq!

Axı sən əbədiyyətə gedirsən, yolun uğurlu olsun, Müşfiq! Uğurlu olsun!»

O vaxtdan on il keçir. On il! Əbədiyyətə gedən adam üçün bu, bəlkə də bir andır, saniyənin mində biri qədər ömrü olan an.

Bu on ildə sənin poeziyana xalq məhəbbətinin, oxucu pərəstişkarlığının mütəmadiyən artığının şahidiyəm. Bəstəkarlarımız şeirlərinə yeni-yeni mahnılar bəstələyirlər. Sənin xalqımızın ən çox sevdiyi şairlərdən biri kimi mövqeyini getdikcə artır. Sən artıq klassikə dönmüsən. Sənin şeirlərin hamını rıqqətə gətirir. Kitablarına tələbat gündən-günə artır.

Yetmiş yaşlı, qara saçlı cavan Müşfiqimiz! Xalqımızın doğma oğlu, istiqanlı, igid oğlu! Sən həyatda izi qalan, sözü qalan bir ömür yaşamısan, ürək qanıyla yaratdığın əsərlərinlə, sənə bala əvəzi, övlad əvəzi əsərlərinlə qısa keçən ömrünü uzatmısan, uzadırsan, uzadacaqsan.

Sən yoldasan!.. Bitib tükənməyən, nəhayəti olmayan, sonu görünməyən yoldasan. Gedir, hey gedirsən! Qurtarmaq bilməz bu yol. Əbədiyyət yoludur, hara qurtarır. Bu yolun bütün başqa yollardan ən böyük fərqi odur ki, onun yolçuları bizdən uzaqlaşdıqca bizə daha da yaxınlaşırlar.

İndi sənin yetmiş illiyindir. Sən bizim canlı müasirimizsən. Səksən illiyini də, doxsan illiyini də, yüz, iki yüz, beş yüz, min illiyin də gələcək. Sən onda da həmvətənlərinin, yer üzündə yaşayanların, bəşəriyyətin müasiri olacaqsan. «Oxu tar!» sədası, «Yenə o bağ olaydı» nidası, «Necə əl çəkimi?!» harayı həmişə səni müasirləşdirəcəkdir.

Əbədiyyət yolçusuna zaval yoxdur. Sən yoldasan, gedir, gedirsən!..

